

**MALAKAVIY O‘QUV AMALIYOTIDA BO‘LAJAK
TARBIYACHILARNING KASBIY KOMPETENSIYALARINI
RIVOJLANTIRISH METODIKASI**

Ramozonova Bahoroy Sadriddinovna

Nizomiy nomidagi TDPU

“Maktabgacha ta’lim metodikasi” kafedrası o‘qituvchisi

Maxmudova Diyora Akmalovna

Nizomiy nomidagi TDPU

“Maktabgacha ta’lim metodikasi” kafedrası o‘qituvchisi

Ergasheva Ba’rno Ziyovitdin qizi

Nizomiy nomidagi TDPU

“Maktabgacha ta’lim metodikasi” kafedrası o‘qituvchisi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada bo‘lajak tarbiyachilarning malakaviy o‘quv amaliyotida kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasining ahamiyati haqida yoritilgan. Bo‘lajak tarbiyachilarning o‘z ustida izlanishi, o‘z mutaxassisligi bo‘yicha yetarli bilim ko‘nikmalarni, kasbiy mahoratini oshirishi hamda o‘z faoliyati jarayonida kreativ bilimlarni oshirish, kreativlikning mohiyati, tarbiyachi pedagoglarning ta’lim-tarbiyaviy faoliyatga kreativ yondashuvi, kreativ o‘qitishning metod va turli usullari haqida bayon etilgan.

АННОТАЦИЯ

В данной статье освещается значение методики развития профессиональных компетенций будущих воспитателей в профессиональной образовательной практике. В нем рассказывается о поиске будущих педагогов над собой, о том, как адекватные знания по специальности повышают навыки, профессионализм, а также повышают креативные знания в процессе своей деятельности, о сущности креативности, о креативном подходе педагогов-

педагогов к учебно-воспитательной деятельности, о методах и различных методах креативного обучения.

ANNOTATION

This article covers the importance of the methodology for the development of professional competencies in the qualification training practice of future educators. The search for future educators on their own, the improvement of sufficient cognitive skills, professional skills in their specialty, as well as the improvement of creative knowledge in the process of their activities, the essence of creativism, the creative approach of educational educators to educational activities, methods and various methods of creative teaching are described.

Respublikamizda so‘nggi yillarda ta‘lim tizimi rivojlanishining zamonaviy bosqichida maktabgacha ta‘lim pedagoglarining salohiyatini yanada yuksaltirish ijodiy va kasbiy o‘z-o‘zini takomillashtirishga mutaxassislarni tayyorlashning huquqiy-me‘yoriy asoslari yaratilmoqda. “Uzluksiz ta‘lim tizimini yanada takomillashtirish sifatli ta‘lim xizmatlari imkoniyatlarini oshirish mehnat bozorining zamonaviy ehtiyojlariga mos yuqori malakali kadrlar tayyorlash sistemasini davom ettirish” yurtimizda ustuvor vazifa etib belgilandi.

Bo‘lajak pedagogining ta‘lim tarbiya berish jarayonidagi o‘rnini qay darajada muhimli uning malakaviy amaliyot jarayonida kasbiy kompetensiyalarini rivojlanganligida namoyon bo‘ladi. Kasbiy kompetensiyalarning rivojlanganligi fikrlaridagi sezgilaridagi, muloqotdagi, alohida faoliyat turidagi, ijodiy yondashish, bilish darajasida namoyon bo‘ladi. Ta‘lim sohasiga qo‘yiladigan talablar orasida maktabgacha ta‘lim tashkilotlari mutaxassislarning kasbiy kompetentligini oshirish uchun qator chora- tadbirlar yo‘lga qo‘yilgan. Pedagog shaxsiga qo‘yiladigan talab – eng avvalo o‘z ustida izlanishlar olib borishidir.

Shunday ekan, maktabgacha ta‘lim tizimida eng muhim ehtiyoj maktabgacha ta‘lim tashkiloti mutaxassislarning kasbiy kompetensiyalarining rivojlanganligidir.

“Kompetentlik” tushunchasi ta’lim sohasiga psixologik izlanishlar natijasida kirib kelgan. Shu sababli kompetentlik “noan’anaviy vaziyatlar, kutilmagan hollarda mutaxassisning o‘zini qanday tutishi, muloqotga kirishishi, raqiblar bilan o‘zaro munosabatlarda yangi yo‘l tutishi, noaniq vazifalarni bajarishda, ziddiyatlarga to‘la ma’lumotlardan foydalanishda, izchil rivojlanib boruvchi va murakkab jarayonlarda harakatlanish rejasiga egalik”ni anglatadi.

Bo‘lajak tarbiyachilarning malakaviy amaliyot jarayonida kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, bolalarga ta’lim-tarbiya berish sifati uchun jamiyat oldidagi o‘z mas’uliyatini anglashga, kasbiy vazifalariga mas’ulyatli yondashishga, o‘z mahoratini doimo takomillashtirib borish va ishdagi pedagog hamkasblarini o‘shishiga yordam beradi.

Demak, bolajak tarbiyachi avvalo, bilimli bo‘lishi, o‘zi yashab turgan ulkan hayotini bilishi, tabiat va jamiyatning qonuniyatlarini tushunishi, ijtimoiy faol bo‘lishi, umumiy va maktabgacha tarbiya pedagogikasini, bolalar ruhiyati va fiziologiyasini egallashi va bolalarning yosh xususiyatlarini bilishi kerak.

Bo‘lajak tarbiyachida quyidagi xususiyatlar uning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim:

- O‘z kasbini sevishi va chuqur puxta bilimga ega bo‘lishi;
- O‘z ustida tinimsiz ishlashi, yangiliklarni tez o‘zlashtirishi;
- Tarbiyachi ta’lim-tarbiya jarayonida samarali shakl, metod va vositalaridan unumli foydalana olishi;
- Bolalarni yosh xususiyatlarini inobatga olgan holda faoliyatni tashkil eta olishi;
- Yuksak pedagogic mahorat va kommunikativ layoqatga ega bo‘lishi;
- Pedagogik texnika, nutq, yuz, qo‘l, oyoq va gavda harakatlari, mimika, qonuniyatlarini chuqur o‘zlashtirishi;
- Bolalarni kuzata oladigan, ularni xulqi, xatti-harakati sabablarini to‘g‘ri tahlil qilib, unga ta’sir etuvchi vositalarni qo‘lly oladigan bo‘lishi kerak

Malakaviy amaliyot jarayonida bo‘lajak tarbiyachilar kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda pedagogic mahoratlarini oshirish ustida ishlashi, izlanishi lozim. Bu

esa o'z navbatida bo'lajak tarbiyachidan pedagogic, psixologik va metodik tayyorgarlikni talab etadi.

Malakaviy amaliyot jarayonida bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda pedagogik mahorat quyidagi asosiy komponentlarni o'zlashtirishni talab etadi:

- Pedagogik ijod
- Pedagogik texnika
- Pedagogik muomala
- Pedagogik madaniyat
- Pedagogik nazokat
- Pedagogik qobilyat

Bularning barchasi xususiy mohiyat-mazmun kasb etsada, ular yaxlit holda bo'lajak tarbiyachining kasbiy malakalarining mazmunini ifodalaydi.

Malakaviy amaliyot jarayonida bo'lajak pedagoglar innovatsiyalarni o'zlashtirishi, to'g'ri qo'llay olishi, amaliyotga joriy etishi kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhimdir.

Bo'lajak tarbiyachining innovatsiya chuqurroq bilim olish, o'rganish, o'zlashtirish, keng hajmdagi bilimlarni olishga qaratilmog'i yaxshi natijalar berishi mumkin.

Bular doimiy pedagogik muammo bo'lib kelayotgan: o'quv-tarbiyaviy faoliyat motivatsiyasini oshirish, dars jarayonlarida o'quv materialni hajmini oshirish, o'quv jarayonini jadallashtirish, vaqtni tejash, ko'proq ilg'or metodlardan foydalanish, o'quv-tarbiyaviy ishlarda interfaol usullardan foydalanish, ilg'or texnologiyalarni qo'llash, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarni joriy qilishdan iborat. Yuqori natijalar beradigan yangi g'oyalar, yangi nazariy bilimlar beruvchi, shaxsni rivojlanishiga olib keluvchi, tom ma'nodagi innovatsiyalarni yaratish, izlash, joriy etish talab etiladi.

Demak bugungi kunda malakaviy amaliyot jarayonida bo'lajak pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda pedagogik mahoratini oshirishi, innovatsion faoliyatga tayyor bo'lib ta'lim-tarbiya jarayoniga so'ngi yangiliklarni olib kerishi, o'z ustida doimo izlanishda bo'lishi ta'lim sifati va samaradorligini ta'minlashda muhim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. SH.M.Mirziyoyev “Maktabgacha ta’lim tizmi boshqaruvini tubdan takomillashtirish chora tadbirlari” to’g’risidagi PF-5198 son farmoni 30.09.2017yil
2. B.R.Djurayeva, H.M.Tojiboyeva, G.M.Nazirova “Maktabgacha ta’lim yoshidagi bolalarga ta’lim-tarbiya berishning zamonaviy tendensiyalari” – Toshkent, O‘zPFTTI nashriyoti, 2015-yil.
3. Fayzullayeva N. Pedagogik bilimlar – o‘qituvchi kasbiy mahoratining nazariy asosi //Uzluksiz ta’lim j. – T.: 2006. 6-son
4. Sadriddinovna, R.B. (2022).Technologies for increasing of students’learning competencies in the course of pedagogical practice. *Confrencea*, 6(6), 226-227.
5. Muratova, M.O. R., & Dekhkambaeva, Z. (2022). Maktabgacha Ta’lim Muassasasida Bolalarning Hayot Faoliyati Xavfsizligi. *Periodica Journal of Modern Philosophy, Social Sciences and Humanities*, 13, 111-113.
6. Barno, E. (2023). O‘zbekistonda maktabgacha talim muassasalarining zamonaviy tizimi. *Research Focus International Scientific Journal*, 2(3), 103-105.
7. Рамозонова, Б.С., & Абдумуминова, Д. (2023, March). Технологии развития учебно-познавательных компетенций студентов в процессе педагогической практики. In *E Global Congress* (No. 3, pp. 1-5).
8. Махмудова, Д.А. (2023). Проблемы цифровой педагогики и развитие цифровой компетентности обучающихся. Лучшие интеллектуальные исследования, 8(1), 143-147.
9. Ramozonova, B. (2023).Pedagogical-psychological factors of improving the methodology of developing professional competences of future educators during the process of qualified educational practice. *Science and innovation*, 2(B4), 228-230.
10. Yakubova, Z. Z. (2023). Milliy tarbiya asosida bola shaxsini rivojlantirishda oila, maxalla va maktabgacha ta’lim tashkilotlar hamkorligi. *golden brain*, 1(15), 141-147.
11. Sadriddinovna, R.B. (2022). Fundamentals of development of students’learning competencies in the course of pedagogical practice. *Thematics Journal of Education*, 7(4).
12. Sadriddinovna, R.B. (2022, October). Significance of developing students’learning competencies in the practice. In *Archive of Conferences* (pp. 35-37).